

MEGBÉKÉLÉS

Mire János az istállóban megetette az állatokat, kint már javában szállingózott a hó. Az ajtó felső szárnyát - szellőztetés miatt – mindig egy kicsit nyitva hagyja, így ki lehet látni rajta. A szállingózó hó láttán fancsali képet vágott, mert az igazat megvallva, elege volt már a télből. Még Imre napján leesett az első hó, és azóta fagy van, hideg, és többnyire havazik. Olyan komor, magába fordul ilyenkor minden, még maga az ember is. Amikor meg kisüt a nap, pislákoló fénye megcsillan a tanyát övező akácok zúzmarás ágain, ilyenkor mintha kinyílna a világ. Még a varjú is másként károg, gondolta, és megigazította homlokába csúszott, kopott kucsmáját a fején.

Vilma, a vörös-tarka tehén elbódította magát. Nehéz már a terhed ugye, veregette meg szeretettel az állat hátát. Most a felesége, Juli jutott eszébe, akinek a falu orvosa szerint két hete lehet a szülésig. Ma még nem járt fönt a házban; ugyan, hogy aludt az éjszaka? Mindjárt fölmege és megnézi.

János hetek óta kint hál már az istállóban, mert csak egy ágyuk van, az is a konyhában, az ajtó mögött. Itt minden a szüleié. Juli városi lány, ő hozta ide tavaly tavasszal, s emiatt olyan körülményeket teremtettek a számukra, hogy elvegyék a kedvét a tanyasi élettől. Az apja a szeplős Turda lányt, a Terkát akarta menyének, mert annak nem esik ki semmi a kezéből. De tudja ő, hogyne tudná, hogy másról van itt szó! Turdáékkal szomszédosak a földjeik, és akkor a két telket szép kis birtokká egyesíthetnék. De neki nem kell a Terka, ha hozzávágják, akkor se, mert nem szereti.

Szegény Julit folyton vizsgáztatják a szülei, hogy ezt hogy kell csinálni, meg azt hogy kell, és ha tehetik, ebbe is, abba is belekötnek, mondván, városi lány, nem ért semmihez. De János nem hagyja, de nem ám; olyankor odaszól az apjának, hogy anyám sem az anyja hasában tanulta, amit tud, és mégis milyen jó asszony lett belőle. Ilyenkor az öreg Csáki felfortyan: hogy mered összehasonlítani anyáddal ezt a..., kiáltja elfúló hangon; ...mármint a feleségemet, ugye apám, javítja ki János.

Erre mérgesen legyint az apja, és egy darabig nem szólnak egymáshoz. Ő meg összefog Julival és vállvetve dolgoznak: kapálnak, aratnak, letörik a kukoricát, amit kell. Le a kalappal ez előtt a szemes barna, városi lány előtt, aki az ő asszonya! Milyen dolgos kis teremtés! ...Majd megbékél velük az apja, ha megszületik a legifjabb Csáki. Mondja is folyton Julinak, fiút szülj, lelke, fiút! ...Hogy kihúzzuk apámék méregfogát.

János most a falnak támasztott vasvilláért nyúlt, megmarkolta a nyelét, majd ügyes mozdulatokkal kitrágyázott a tehének és a lovak alól, utána zizegő, friss szalmát tett alájuk. Így, ni, mondta, és visszatéve a villát, kilépett az istállóból. Még föl sem ért a házhoz, amikor anyja kiáltásait hallotta, gyere már fiam, gyere..., megindultak a fájások! Még nincs itt az ideje, akarta mondani, de az anyja megelőzte: fogd be a lovakat a kocsiba, és vidd be Julikát az egészségházba! Szülni fog.

Jól hallottam, Julikát mondott anyám, ölelte meg János az anyját, és nagyot kurjantva szaladt vissza az istállóhoz, hogy kocsiba fogja a két leggyorsabb lovat: a Szilajt és a Fürgét. Megtört hát a jég, ...anyámnál legalábbis, fogta el az öröm, és az istálló melletti színből kitolta a szekeret az udvarra. Aztán a kocsit elé vezette a két lovat; pokrócot terített rájuk, majd a hátukra emelte a hámot, a fejükre a kantárt, és a szájukba a zablát. Trózsákat és subát tett a szekér hátuljába meleg fekhelyül az asszonyának. Addigra az anyja már kitámogatta a vastagon felöltöztetett Julit a házból. Még a nagykendőjét is ráterítette, hogy meg ne fázzon. A férfi pedig fölsegítette várandós asszonyát a kocsit hátuljába, miután jól betakargatta, megindult a szekér, és rákanyarodtak a tanyából kivezető útra. Vigyázatok magatokra... és egymásra is, kiáltott utánuk az anyja.

– Hogy vagy Julikám, kérdezte János, hátra-hátra pislantva. Siessünk, nagyon siessünk, hallatszott a felesége sürgetése, mert anyukád szerint már elfolyt a magzatvíz. Jézusom, kiáltott fel a férfi, és meglendítette az ostort: Gyí Szilaj, gyí Fürgé! A vágató lovak lába itt-ott beleszakadt a hóba, de vitték, röpitették a szekeret a falu irányába. Ott aztán lihegve megálltak az egészségház előtt.

– Még időben érkeztek, mondta Ferenczi doktor, és utasította a szülésznőt, hogy készítse elő az ágyat a kismamának. Jánosnak meg odaszólt, hogy várja meg, ha tudni szeretné, hogy fia vagy lánya lesz-e, és becsukta maga mögött a szülőszoba ajtaját.

A férfi fel-alá járkált a folyosón, ki-kinezve az épület ablakán, s egyszer csak azt vette észre, hogy elállt a havazás, és kisütött a nap. Mintha az égiek így üzenének neki, mosolyodott el, hogy sok örömét leli majd a gyermekében.

Erről meg Juli jutott eszébe és a megismerkedésük. Akkor is ilyen verőfényes idő volt, amikor a csókási olvasókörben, a farsangi bálon az unokatestvére, Karsai Jóska bemutatta neki.

Bisei Julianna, nyújtotta feléje törékeny kezét ez a kis formás, hullámos, barna hajú teremtés. A szeme folyton nevetett, mint a tavaszi égbolt. Jánosnak jólesett rajtafelejtene a tekintetét. Mással se táncolt, csak Julival. Már az első pillanattól valahogy egymáshoz igazodtak a mozdulataik. Valósággal repültek tánc közben, többször is körbekeríngőzték az olvasókör nagytermét. Miután elbúcsúztak egymástól, máris hiányzott neki.

Anyám, anyám, mesélte másnap lelendezve, annyira tetszik nekem ez a lány, hogy őt venném feleségül.

– Tudod te egyáltalán, hogy ki fia, borja, vonta össze busa szemöldökét az apja, és az asztalfőn ülve, nagyokat szipantott tajtékpipájából.

– Ha én mind elvettem volna, aki megtetszett nekem, akkor csupa Csáki gyerekek lenne tele a világ.

– Ne bolondozzon már apám, mondta János, ez nem tréfadolog.

– Hogyne tudnám, kinek a lányát ismertem meg az este! Karsai Jóska mesélte, hogy Juli anyjának, özvegy Bisei Adorjánának zsiros földjei vannak Nagyutas alatt.

– Az is háromfelé oszlik, magyarázta az öreg, mert Biseinének három lánya van. Arról nem is beszélve, hogy a gazda halálával a birtok is megcsappant, mert eladogatott belőle az özvegy, ahelyett, hogy gyarapította volna.

– Aztán meg Kutas ide messze van; ki művelné meg a mi földjeinket, ha né tán leesnék lábról?

– Én, magam, érvelt János. És győződ is? – szegte fel a fejét az apja.

– Könnyen meglehet, hogy a Bisei földeket is neked kellene megművelned! Apám, ha én akarom – emelte fel a szavát –, mindenre képes vagyok! ...Hisz tudja, nincs előttem akadály. Van két erős karom, hitem, akaratom! Jó erőben vannak a lovaink...

– Persze, hogy tudom, legyintett az öreg; olyan vagy, mint az anyád! Amikor nősültem, bárcsak a szüleimre hallgattam volna.

Csákiné tisztában volt vele, hogy a férje ezzel a kijelentésével rajta akart ütni, de nem szólt semmit, így is parázs a hangulat, csendben foltozta tovább a nadrágot. Később is csak annyit mondott: mindenki a maga útját járja. Csáki ezt amolyan vallásos példabeszédnek gondolta, és rándított egyet a vállán. ... De az Istenedet, te, gyerek – üvöltött a fiára –, a mi földjeinket a Biseiekével soha nem tudjuk egyesíteni. Érted?! Soha! ...A Turda birtok meg itt van egy köpésre!

Akkoriban János kemény harcokat vívott az apjával, de azért csak eljutott az esküvőig. Azzal adott neki mattot, hogy a szemébe vágta: ha apám annyira nagyon akarja a szomszédos birtokot, vegye feleségül maga a Turda lányt! Erre már az öreg sem tudott mit mondani.

Az egészségház folyosóján állodogálva, aztán eszébe jutott még az a szép csillagos májusi este is, amikor a színen arra kérte Julit (mert fönt, a házban még a falnak is füle van), hogy minél előbb szüljön neki gyereket. Lehetőleg egy fiút, akit szintén Jánosnak hívnak, aki tovább viszi majd a Csáki nevet. ...Ha annyira akarod, nevetett Juli, szülők én neked kettőt is, és évődve kigombolta magán a blúzát, majd leeresztette derekáról a szoknyáját. Milyen szép volt a teli hold fényénél az asszonya! ... És ahogy ölelte, szorította Jánost, olykor-olykor finoman mozdítva a csípejét, mintha a mennyország minden gyönyörűsége leszállt volna a földre.

ZSILA SÁNDOR: TANÚK
XIV. VÁSÁRHELYI FOTÓSZIMPÓZIUM, 2017

A szülőszobából erőteljes gyermeksírás hallatszott. Apa vagyok, dobbant nagyot a szíve, és úgy kalimpált örömeiben, mintha ki akarna ugrani a mellkasából.

Hirtelen kinyílt a szoba ajtaja: Csáki uram, mondta derűsen az orvos, megvan a baba. Fia lett!

– Fiú, kiáltotta. ...És Julika hogy van?

– Gyenge még, mert nehéz szülés volt, ingatta a fejét Ferenczi doktor, de holnap már értük jöhet. Jó, nagyon jó, kiáltott fel boldogan János, és úgy szaladt ki a székéhez, mint aki legszívesebben az egész világot magához ölelné.

Repítették a lovak visszafelé, miközben minden szembejövőnek azt kiáltotta: Apa vagyok!..

A tanya udvarán egyedül az anyját találta; fiam született, fiam, ugrott a nyakába. Hála Istennek, ölelte magához az asszony, most már apád sem szólhat egy rossz szót sem. Jó ember ő, csak nehéz a természeté; el sem képzeled, mennyire várt téged, amikor még a szívem alatt hordoztalak! ...És hogy örült, amikor hazahoztalak! Székre állt veled, és Isten áldását kérte rád. Ez a Csákiaknál régi hagyomány.

– Hol van most apám, csókolta körbe az anyját; hadd mondjam el neki az örömhírt, hogy nagyapa lett! Az istállóban találod, mozdította karját Csákiné, nyugtalan a Vilma miatt, úgy néz ki, elleni fog. Te, jó ég, kiáltotta János, megyek, szaladok, mert biztosan segítenem kell neki.

Mire odaért, a fekvő tehén hátulján már kikandikált a borjú két első lábának a körme. Hozd a kötelet, szólt rá az apja, és János már hurkot is formált rá, és a két körömrre húzta. Mindjárt kint lesz a feje is, mondta az öreg, és a tekintetén nyugtalan öröm futott át. Segítségkérőn felbődült a tehén, és közben már nyomott is. Ahogy előtűnt a borjú orra, az öreg gyorsan megtisztogatta a nyálkától, hogy azonnal levegőt kapjon. Aztán megint nyomott a tehén, és az öreg óvatosan kibontotta a borjú fejét; húzd, szólt rá a fiára, és János minden erejét összeszedve nekiveselkedett. A borjú lassan kicsusszant az anyjából. Máris megszabadították a buroktól, amiben eddig növekedett, és az anyja elé húzták, hogy nyelvvel tisztogassa-szártgassa. Hüű, az áldóját, mondta megkönnyebbülten Csáki, és feljebb tolt a kucsmáját a fején, és nálatok, mi újság, nézett a fiára.

– Apa lettem én is, emelte fel a fejét János; fiam van! Erős, dolgos kezű lesz ő is, akárcsak maga, apám! Az bizony jó lesz, nézett az öreg szeretettel a fiára, mert két gazdaságot kell majd megművelni, igazgatni. Egyet Kutas alatt, egyet meg minálunk. Elkél az erős férfikéz!